

PRAVILNIK O BEZBEDNOSTI

I ZDRAVLJU NA RADU

ADVOKATSKA KOMORA ČAČAK

Na osnovu člana 3. i člana 14. stav 1. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu ("Sl.glasnik RS", br. 101/05 i 91/15), a u vezi sa članom 80. Zakona o radu ("Sl. glasnik RS", br. 24/05 i 61/05), Predsednik "ADVOKATSKE KOMORE ČAČAK", - Čačak, doneo je

P R A V I L N I K O B E Z B E D N O S T I I Z D R A V L J U N A R A D U

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom uređuje se sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu lica koja učestvuju u radnom procesu (u daljem tekstu: Firma), kao i lica koja se zateknu u poslovnom prostoru Firme, i to:

- 1.Prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u obezbeđivanju i sprovođenju mera bezbednosti i zdravlja na radu;
- 2.Posebna zaštita žena, omladine i invalida;
- 3.Održavanje sredstava rada;
- 4.Korišćenje i održavanje sredstava lične zaštite zaposlenih;
- 5.Pregledi i ispitivanja oruđa za rad, elektroinstalacija, postrojenja i radne sredine;
- 6.Utvrđivanje radnih mesta sa posebnim uslovima rada;
- 7.Osposobljavanje zaposlenih iz materije bezbednosti i zdravlja na radu i provera stečenog znanja;
- 8.Utvrđivanje povreda radnih obaveza i drugih povreda radne discipline;
- 9.Preduzimanje mera u slučaju povrede na radu zaposlenih;
- 10.Evidencija iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- 11.Obaveze prema inspekciji rada;
- 12.Slučajevi i način provere zaposlenih pod uticajem alkohola i drugih sredstava zavisnosti;
- 13.Predstavnik zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu;
- 14.Stručni ispit i izdavanje licenci.

Član 2.

Poslodavac je dužan da u svom radu i obavljanju delatnosti, kao i poslovanju uopšte, preduzima odgovarajuće mere bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih na radnom mestu i u radnoj okolini.

Član 3.

U slučaju nastanka povrede na radu zbog neuobičajenih i nepredvidivih okolnosti koje su izvan kontrole ili zbog izuzetnih događaja čije se posledice uprkos svim nastojanjima nisu mogle izbeći, poslodavac nije odgovoran u smislu zakona koji reguliše bezbednost i zdravlje na radu.

Član 4.

Odredbe ovog Pravilnika primenjuju se na sve zaposlene koji su stekli svojstvo zaposlenog lica, bez obzira na vreme trajanja rada, kao i na sva druga lica koja se po bilo kom osnovu nalaze na radu (studenti, lica angažovana po ugovorima na izvođenju obrazovno-naučnog rada, lica na stručnom osposobljavanju i sl.).

II ORGANIZOVANJE POSLOVA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Nadležnost i ovlašćenja

Član 5.

Zaštita zdravlja, bezbednost lica na radu i sprečavanje profesionalnih oboljenja sprovodi se primenom savremenih tehničkih, organizacionih, zdravstvenih, obrazovnih i drugih mera neophodnih za stvaranje bezbednih uslova rada.

Član 6.

Obavljanje stručnih poslova bezbednosti i zdravlja na radu organizuju se na nivou Firme i obavlja ih lice za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Odgovorno lice za bezbednost).

Član 7.

Odgovorno lice za bezbednost dužno je da obilazi radna mesta i proverava da li su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu koje se odnose na:

1. upotrebu ispravnih oruđa za rad sa obaveznim upustvom za bezbedan rad i njihovo održavanje;
2. periodične preglede i ispitivanja propisanih sredstava za rad, električnih instalacija, instalacija fluida i sredstava i opreme lične zaštite, kao i periodična ispitivanja hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, osvetljenosti i mikroklima u radnim i pomoćnim prostorijama;
3. raspoređivanje zaposlenih na radna mesta u skladu sa lekarskim izveštajima o zdravstvenom stanju;
4. obezbeđivanje ispravnih sredstava i opreme lične zaštite i njihovo korišćenje i održavanje na propisan način;
5. učestvovanje u osposobljavanju zaposlenih za bezbedan rad;
6. obustavu rada kada utvrdi neposrednu opasnost po život i zdravlje zaposlenih ili zabranu korišćenja neispravnog oruđa za rad, sredstava i opreme lične zaštite i obaveštava o obustavi rada neposredog rukovodioca;
7. primenu propisanih mera za poboljšanje uslova rada na radnim mestima sa povećanim rizicima. Pored navedenog, vrši i sledeće poslove bezbednosti i zdravlja na radu:
  1. prati i proučava zakonske propise iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i utvrđuje stanje zaštite na radu,
  2. stara se o sprovođenju i kontroliše primenu svih mera i propisa o bezbednosti i zdravlju na radu,
  3. sastavlja plan i program mera koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu,
  4. predlaže otklanjanje nedostataka na objektima i sredstvima rada i oruđima za rad,
  5. stara se o ispravnosti sredstava i opreme lične zaštite, njihovom korišćenju i održavanju, kao i poboljšanju uslova na radnom mestu;
  6. vodi evidencije lekarskih pregleda zaposlenih sa posebnim uslovima rada i saraduje sa određenim stručnim organizacijama iz oblasti medicine rada,
  7. vrši kvalitativni prijem oruđa za rad i sredstava lične zaštite;
  8. obezbeđuje periodične preglede i ispitivanja oruđa za rad i radne sredine;
  9. obezbeđuje i učestvuje u osposobljavanju zaposlenih za bezbedan rad, utvrđuje uzroke i izvore povređivanja zaposlenih, popunjava prijavu o povredi na radu na predviđenom obrascu i vrši prijavu povrede na radu kod nadležne inspekcije,
  10. stara se o pružanju prve pomoći u slučaju povrede na radu zaposlenih i preduzima mere za hospitalizaciju povređenog i pružanje adekvatne medicinske usluge,
  11. vodi propisanu evidenciju iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu,
  12. vrši i druge poslove u skladu sa Zakonom i aktima koji regulišu materiju bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 8.

U zavisnosti od utvrđenog stanja po pitanju bezbednosti i zdravlja na radu, u okviru svog rada, odgovorno lice za bezbednost, u skladu sa Zakonom, ovlašćeno je da:

1. zabrani rad zaposlenom koji se ne pridržava propisanih preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu, ne koristi sredstva lične zaštite ili odbija da postupi po normama i upustvima za bezbedan rad,
2. naloži otklanjanje nedostataka u slučaju kada nisu obezbeđene propisane mere zaštite na radu,
3. zabrani rad u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život i zdravlje zaposlenog,
4. zabrani korišćenje neispravnog oruđa za rad, sredstva i opreme lične zaštite,

5. preduzme mere protiv lica koja ne postupe po nalogu u napred navedenim alinejama.

III PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI ZAPOSLENIH

Član 9.

Zaposleni u radnom odnosu u Firmi i druga lica koja se po bilo kom osnovu nalaze i obavljaju poslove, dužni su da se pridržavaju mera zaštite na radu, odredaba ovog pravilnika, zakonskih propisa i drugih uputstava donetih u cilju sprovođenja bezbednosti i zdravlja na radu.

Svi zaposleni imaju pravo na bezbednost i zdravlje na radu koje se ostvaruje u skladu sa Zakonom i ovim pravilnikom.

Član 10.

Zaposleni je obavezan da svoje poslove obavlja sa punom pažnjom radi bezbednosti svog života i zdravlja, kao i života i zdravlja ostalih zaposlenih.

Zaposleni je dužan da se stara o sprovođenju i unapređivanju zaštite na radu, da se služi svim sredstvima zaštite na radu, da ih maksimalno koristi, da pažljivo rukuje sa njima i da ih održava u ispravnom stanju, kao i da neposrednom rukovodiocu i licu odgovornom za bezbednost odmah prijavi zapažene nedostatke na ličnim zaštitnim sredstvima i zaštitnoj opremi, mašinama, aparatima i uređajima koji bi mogli da im ugroze život i zdravlje.

Član 11.

U sprovođenju bezbednosti i zdravlja na radu, zaposleni ima sledeće obaveze:

1. da se pre početka rada upozna sa merama bezbednosti i zdravlja na radu na poslovima ili na radnom mestu na koje je raspoređen;
2. da koristi propisana sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu za poslove koje obavlja;
3. da se pre raspoređivanja na posao osposobi iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, i da se podvrgne proveru osposobljenosti za bezbedan rad;
4. da u toku rada stalno upotpunjava i usavršava svoja znanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
5. da pre početka rada na određenom radnom mestu obavi predhodni lekarski pregled i da se podvrgne kontroli zdravstvenog stanja u predviđenim rokovima, ako je to za to radno mesto predviđeno;
6. da pre početka rada obavezno proveriti ispravnost sredstava za rad i ličnih zaštitnih sredstava i odmah prijavi uočene nedostatke, kvarove ili druge pojave koje bi mogle da ugroze bezbednost zaposlenog na radu;
7. da poslove obavlja sa punom pažnjom radi bezbednosti svog života i zdravlja, kao i života i zdravlja ostalih zaposlenih;
8. da se pridržava propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu;
9. da postupa i radi po tehnološkom postupku i datim upustvima;
10. da namenski koristi sredstva lične zaštite i da ih održava u ispravnom stanju;
11. da svaku povredu na radu odmah prijavi neposrednom rukovodiocu.

Član 12.

Zaposleni je dužan da se upozna sa propisima i merama bezbednosti i zdravlja na radu, pre nego što otpočne da obavlja radne zadatke.

Zaposleni kome pri radu preta neposredna opasnost po život, zbog toga što nisu sprovedene mere zaštite na radu ima pravo da odbije da radi na tim poslovima, odnosno radnim zadacima, dok se ne sprovedu propisane mere bezbednosti i zdravlja na radu, a za to vreme može biti raspoređen na druge poslove koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi i drugim radnim sposobnostima.

Član 13.

Na mašinama, oruđima za rad, transportnim sredstvima, aparatima i drugim uređajima mogu raditi i rukovati samo zaposleni koji su obučeni i zaduženi da rade na njima, a na osnovu datog uputstva za rad.

Zaposleni koji su zaduženi sa mašinama, oruđima za rad, transportnim sredstvima i drugim uređajima,

obavezni su da se staraju o njihovoj ispravnosti i da prilikom rada upotrebljavaju odgovarajuća sredstva tehničke i lične zaštite na način kako je to određeno odgovarajućim merama zaštite na radu.

Član 14.

Zaposlenim i drugim licima koji se po bilo kom osnovu nalaze na radu, ako su pod utacajem alkohola i pod dejstvom narkotika zabranjen je pristup u radne i pomoćne prostorije ili zadržavanje u radnim prostorijama.

Član 15.

Zaposleni je dužan da po isteku radnog vremena i prestanka rada, mesto rada ostavi čisto i uredno, da sredstva za rad, alate i mašine sa kojima je radio ostavi u ispravnom stanju, a u slučaju da sredstva za rad i alat ne može da ostavi u ispravnom stanju, dužan je da odmah obavesti neposrednog rukovodioca.

Član 16.

U obezbeđivanju zaštite na radu zaposleni ima pravo:

1. na osposobljavanje iz materije bezbednosti i zdravlja na radu,
2. na kontrolu zdravstvenog stanja,
3. na uslove rada koji obezbeđuju njegov fizički integritet, zdravlje i ličnu sigurnost na radu,
4. da koristi sredstva rada koja su u skladu sa propisanim merama,
5. da koristi ispravna sredstva lične zaštite,
6. da predloži sprovođenje konrole uslova rada i stanja bezbednosti i zdravlja na radu,
7. da stalno upotpunjava i usavršava svoja znanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu,
8. da odbije da radi kad smatra da mu pretil neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nisu primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu,
9. da odbije da radi na oruđima za rad na mehanizovani pogon na kojem nisu postavljene propisane zaštitne naprave.

IV PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI U OBEZBEĐIVANJU I SPROVOĐENJU MERA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Član 17.

Poslodavac je dužan da preduzima odgovarajuće mere zaštite zdravlja i bezbednosti zaposlenih, kao i da sprečava nastanak profesionalnih oboljenja i to:

1. da organizuje poslove zaštite na radu,
2. da u procesu rada smanjuje rizike od mehaničkog povređivanja, opasnog dejstva električne struje, štetnih materija, eksplozija, požara i slično,
3. da prilagođava rad zaposlenima, naročito u pogledu koncipiranja radnog mesta, izbora opreme i sredstava za rad, kao i metoda rada, radi ublažavanja jednoličnosti u procesu rada,
4. da sprovodi mere prevencije u tehnologiji, organizaciji rada i radnim uslovima,
5. da daje odgovarajuća uputstva zaposlenima,
6. da ceni zdravstveno stanje zaposlenih i njihovu bezbednost na radu,
7. da obučava zaposlene za bezbedan rad,
8. da preduzima odgovarajuće mere, da se samo zaposlenima koji imaju odgovarajuća uputstva dozvoljava pristup opasnim sredstvima rada.

Član 18.

U skladu sa svojim pravima i obavezama utvrđenim Zakonom, stara se o sprovođenju i unapređivanju bezbednosti i zdravlja na radu i u tom cilju:

1. donosi opšte akte čija je svrha zaštita na radu i stara se o njihovom sprovođenju,

2. odobrava finansijska sredstva za izvršenje plana i programa mera bezbednosti i zdravlja na radu,
3. razmatra stanje povreda na radu, profesionalnih oboljenja i uslova rada,
4. donosi mere za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti,
5. razmatra izveštaje koje podnosi nadležni organ inspekcije rada i drugi organi o stanju zaštite na radu i donosi odluke u skladu sa zahtevima i preporukama tih organa,
6. vrši analizu stanja bezbednosti i zdravlja na radu,
7. preduzima mere za pokretanje postupka u slučaju povrede radne obaveze zbog nepridržavanja mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 19.

Za sprovođenje i unapređenje mera bezbednosti i zdravlja na radu neposredno je odgovoran direktor, koji je posebno obavezan da:

1. utvrdi način sprovođenja i primene internih mera bezbednosti i zdravlja na radu, zbog bolje bezbednosti zaposlenih i sprečavanja profesionalnih oboljenja i povreda na radu;
2. utvrdi način osposobljavanja i edukacije zaposlenih koji obavljaju poslove bezbednosti i zdravlja na radu;
3. donese i potpiše program o osposobljavanju zaposlenih za bezbedan i zdrav rad;
4. donese akt o proceni rizika u pismenoj formi za sva radna mesta u radnoj okolini i utvrdi način i mere za otklanjanje eventualnog rizika;
5. organizuje unapređenje tehničke zaštite u skladu sa razvojem tehnologije u cilju smanjenja povreda na radu i profesionalnih oboljenja;
6. rasporedi zaposlene na mesto rada na kome su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu;
7. utvrdi način provere i odgovarajuće mere kontrole zaposlenih radi njihovog udaljavanja sa radnog mesta ukoliko su pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti;
8. obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu.

Član 20.

Neposredni rukovodioci, odgovorni su za sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu u organizacionoj celini kojom rukovode a naročito:

1. da pre početka rada utvrde ispravnost sredstava rada i sredstava lične zaštite,
2. da ne dozvole zaposlenom rad na neispravnom sredstvu rada,
3. da obezbede i učestvuju u pregledima sredstava rada, kada se ovi vrše u cilju utvrđivanja ispravnosti i primenjenosti mera zaštite, saglasno odredbama ovog pravilnika i posebnog upustva,
4. da obezbede nesmetano izvršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad i radne sredine,
5. da preduzimaju mere za otklanjanje nedostataka, koji bi mogli ugroziti bezbednost na radu,
6. da obezbede korišćenje sredstava lične zaštite na svim radnim mestima za koja su propisana,
7. da ne dozvole rad zaposlenom bez sredstava lične zaštite,
8. da vrše praktično osposobljavanje zaposlenog iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i upoznavanje sa opasnostima i štetnostima posla koji će obavljati,
9. da obezbede odsustvovanje zaposlenog sa rada kada ovaj obavlja periodični ili sistematski lekarski pregled,
10. da zabrane rad zaposlenom koji se ne pridržava propisanih mera zaštite na radu, ne koristi sredstva lične zaštite ili odbija da postupi po upustvima za bezbedan rad,
11. da udalje sa rada zaposlenog koji je pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti,
12. da obaveste odgovorno lice za bezbednost i zdravlje na radu o svakoj povredi na radu,
13. da pri svakoj povredi na radu organizuju pružanje prve pomoći, i obaveštava odgovorno lica za bezbednost i zdravlje na radu,
14. da preduzimaju i druge mere i radnje i cilju bezbednog rada zaposlenog.

V PRIMENA PRETHODNIH MERA ZAŠTITE NA RADU

Član 21.

Primena predhodnih mera bezbednosti i zdravlja na radu obezbeđuje se pri:

1. izradi i realizaciji investiciono - tehničke dokumentacije za radne i pomoćne prostorije,
2. nabavci i rekonstrukciji aparata, mašina i opreme (u daljem tekstu sredstva za rad), nabavci opasnih materija, i
3. nabavci sredstava i opreme lične zaštite.

Član 22.

U okviru predhodnih mera zaštite na radu, poslodavac je naročito dužan:

1. da obezbedi izradu i realizaciju investiciono-tehničke dokumentacije u skladu sa Zakonom i tehničkim propisima,
  2. da nabavlja samo ona sredstva za rad, opasne materije i sredstva lične zaštite na radu na kojima je primena mera zaštite na radu na propisan način potvrđena,
  3. da u postupku kvalitativnog prijema novih sredstava za rad obezbedi pregled sa aspekta zaštite na radu.
- Sprovođenje predhodnih mera bezbednosti i zdravlja na radu iz stava 1. ovog člana obezbeđuje odgovorno lice bezbednosti i zdravlja na radu.

VI PREVENTIVNE MERE

Član 23.

Poslodavac je dužan da donese akt o proceni rizika u pismenoj formi za sva radna mesta u radnoj okolini, kojim će utvrditi moguće vrste opasnosti i štetnosti na radnom mestu u radnoj okolini, na osnovu koga će se izvršiti procena rizika od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih.

U slučaju pojave svake nove opasnosti i promene nivoa rizika u procesu rada, potrebno je izmeniti i dopuniti akt o proceni rizika.

Član 24.

Treba da se obezbedi pružanje prve pomoći, kao i da osposobi odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju nastanka opasnosti.

Član 25.

Treba da se u poslovnim prostorijama istakne na vidnom mestu znak zabrane pušenja u skladu sa Zakonom.

Član 26.

Na vidnom i lako pristupačnom mestu u radnim prostorijama postavljaju se ormarići sa propisanim sanitetskim sredstvima za pružanje prve pomoći. Odgovorno lice za bezbednost stara se o nabavci i rukovanju sanitetskim materijalom.

VII POSEBNA ZAŠTITA ŽENA, OMLADINE I INVALIDA

Član 27.

Žene i omladina ispod 18 godina starosti i invalidi u radnom odnosu, prilikom rada uživaju posebnu zaštitu na radu u skladu sa zakonskim propisima.

Član 28.

Rad žena je zabranjen na sledećim poslovima:

1. na prenošenju, utovaru i istovaru tereta preko 15 kg težine,
2. na drugim poslovima koji štetno ili sa povećanim rizikom mogu da utiču na zdravlje žene.

Član 29.

Za vreme trudnoće žene ne mogu raditi na poslovima na kojima se rad vrši u prinudnom položaju tela ili se poslovi obavljaju duže vreme stojeći, na poslovima koji zahtevaju teške fizičke napore ili druga veća fizička naprezanja u toku rada, kao ni rad duži od punog radnog vremena.

Član 30.

Lica koja su mlađa od 18 godina ne mogu se zapošljavati i raspoređivati na radna mesta sa posebnim uslovima rada niti mogu obavljati rad noću.

Zaposleni sa smanjenom radnom sposobnošću-invalidi rada mogu se rasporediti na one poslove na kojima mogu raditi bez profesionalne rehabilitacije i bez opasnosti za smanjenje preostale radne sposobnosti.

Invalidi rada mogu se raspoređivati samo na one poslove koji neće umanjiti njihovu preostalu radnu sposobnost.

VIII ODRŽAVANJE SREDSTAVA RADA

Član 31.

Pod sredstvima za rad u smislu ovog pravilnika podrazumevaju se: oruđa za rad i objekti namenjeni za rad sa pripadajućim radnim prostorijama, elektro i drugim instalacijama, opremom i uređajima, pomoćnim prostorijama i njihovim instalacijama, pomoćni objekti koji se privremeno koriste za rad i kretanje zaposlenih.

Sredstva rada iz stava 1. ovog člana, mogu se koristiti samo ako su u skladu sa odgovarajućim propisima zaštite na radu, standardima i tehničkim normativima i ako se redovno održavaju u ispravnom stanju, odnosno u stanju koje neće predstavljati opasnost po život i štetnost po zdravlje zaposlenih.

Član 32.

U cilju blagovremenog uočavanja nedostataka na sredstvima rada obezbeđuju se povremeni pregledi. Pregled uređaja, sredstava za rad i elektro i drugih instalacija vrši se u toku korišćenja, na način i u rokovima definisanim Zakonom i drugim propisima.

Član 33.

Sve radne i pomoćne prostorije moraju biti, prema vrsti poslova, dovoljno osvetljene prirodnom i veštačkom svetlošću prema određenim standardima i periodično ispitane u zakonom predviđenim rokovima.

Član 34.

Podovi radnih prostorija moraju biti čvrsti, ravni, izrađeni od takvog materijala da se mogu lako čistiti i po potrebi oprati.

U radnim prostorijama gde se radi sa vodom i gde se voda razliva, podovi moraju biti od nepropustljivog materijala.

Član 35.

Temperatura, vlažnost i kretanje vazduha u radnim prostorijama moraju biti usaglašeni sa propisanim vrednostima za radne prostorije i periodično ispitivani u zakonom predviđenim rokovima.

Član 36.

U radnim prostorijama mora se obezbediti prirodna ili veštačka ventilacija, prema važećim propisima. Ove prostorije se moraju periodično ispitivati ukoliko se u njima javljaju gasovi, para, prašina i druge štetnosti.

IX KORIŠĆENJE I ODRŽAVANJE SREDSTAVA LIČNE ZAŠTITE ZAPOSLENIH

Član 37.

Sva lična zaštitna sredstva i oprema koju koriste zaposleni moraju u svemu da odgovaraju važećim propisima i standardima zaštite na radu.

Radna mesta za koja se obezbeđuju sredstva lične zaštite, vrsta i rok trajanja utvrđuju se posebnom

odlukom.

Član 38.

Na korišćenje se mogu dati samo ona sredstva i oprema lične zaštite koja odgovaraju propisima zaštite na radu, standardima ili tehničkim normativima i koja se redovno održavaju u ispravnom stanju.

O održavanju sredstava lične zaštite, njihovoj zameni i nabavci, stara se odgovorno lice za poslove bezbednosti i sami zaposleni koji su zaduženi sa tim sredstvima i opremom.

Član 39.

Ukoliko pre isteka roka odnosno veka trajanja dođe do takvog oštećenja lične zaštitne opreme ili sredstva da se više ne može namenski koristiti i upotrebljavati, zaposlenom će se i pre isteka veka trajanja dati novo sredstvo i oprema.

X PREGLEDI I ISPITIVANJA ORUĐA ZA RAD, ELEKTROINSTALACIJA, POSTROJENJA I RADNE SREDINE

Član 40.

U okviru povremenih pregleda i ispitivanja sredstava rada, obezbeđuje se, po potrebi, periodični pregled i ispitivanje sredstava za rad, elektro instalacija i uslova radne sredine, od strane ovlašćenog preduzeća, u cilju utvrđivanja ispunjenosti propisanih mera bezbednosti i zdravlja na radu.

Pregledi i ispitivanja sredstava za rad

Član 41.

Pregledi i ispitivanja sredstava za rad vrše se:

- 1.za nova sredstva, pre prve upotrebe odnosno pre njihovog puštanja u rad, ako za ista, od proizvođača ili prodavca, nisu obezbeđeni dokazi o bezbednosti i ispravnosti sredstva,
- 2.posle premeštanja na drugu lokaciju, a pre korišćenja, u slučaju havarije, rekonstrukcije, a pre ponovnog korišćenja, kao i u slučajevima povreda sa težim posledicama.

Član 42.

Računari, mašine, uređaji, alati i druga sredstva rada moraju biti raspoređena prema važećim propisima, tako da se rukovanjem sa njima obezbeđuje potpuna sigurnost.

Sredstva za rad mogu se koristiti samo namenski i od strane lica koja su za to obučena.

Održavanje sredstava za rad i zaštitnih sredstava mogu da obavljaju samo za to osposobljena i stručna lica.

Član 43.

Sredstva rada (mašine, uređaji, računari, alati i dr.) moraju se obezbediti i biti u takvom stanju da ne predstavljaju opasnost za povrede na radu i profesionalno oboljenje.

Zaštitni uređaji na sredstvima rada moraju biti tako ugrađeni da obezbeđuju sigurnost zaposlenih na radu.

Pregledi i ispitivanja elektroinstalacija

Član 44.

Električne instalacije se pregledaju, ispituju i održavaju na način utvrđen standardima i tehničkim propisima za održavanje, pregled i ispitivanje elektroinstalacija.

Pregled i ispitivanje stanja primenjenih mera zaštite od električnog udara predviđen standardima, vrši se:

- 1.pre puštanja u rad postrojenja, instalacija i oruđa za rad,
- 2.nakon rekonstrukcije,
- 3.periodično, u skladu sa propisima i standardima.

Sve elektroinstalacije moraju moraju biti izvedene, održavane i korišćene u skladu sa tehničkim propisima.

Sva sredstva za rad i uređaji moraju biti uzemljeni i zaštićeni od slučajnog dodira napona.

Električni vodovi i druga opasna mesta moraju biti vidno obeleženi oznakama "Opasno po život".
Ispitivanja uslova radne sredine

Član 45.

U okviru ispitivanja uslova radne sredine, obezbeđuje zaštitu i periodična ispitivanja:

- 1.fizičke štetnosti (buka),
- 2.osvetljenosti,
- 3.mikroklimе (vlažnost i brzina strujanja vazduha),
- 4.hemijskih štetnosti i prašine.

Periodična ispitivanja se vrše po potrebi i u rokovima definisanim propisima za radnu sredinu za koju je neophodno potrebno vršiti ispitivanja.

Navedena ispitivanja vrše se preko ovlašćenih preduzeća za vršenje poslova iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

XI UTVRĐIVANJE RADNIH MESTA SA POSEBNIM USLOVIMA RADA

Član 46.

Radna mesta na kojima objektivno postoje povećane opasnosti od povreda i zdravstvenih oštećenja čije se štetno delovanje na radnu sposobnost i zdravlje zaposlenih ne može u potpunosti otkloniti primenom zaštitnih mera, smatraju se radnim mestima sa posebnim uslovima rada.

Član 47.

Osnovni kriterijumi za utvrđivanje radnih mesta sa posebnim uslovima rada u pogledu povećanog rizika na zdravlje zaposlenih, specifičnosti radnog mesta i tehnološkog procesa rada su:

- 1.opterećenje na radu (fizičko, psihičko i senzorno),
- 2.opasnosti i štetnosti u radnoj sredini (fizičke, hemijske i mehaničke),
- 3.zdravstveni rizici,
- 4.povrede na radu,
- 5.režim i uslovi rada,
- 6.primena mera zaštite na radu.

Član 48.

Postojanje uslova za utvrđivanje radnih mesta sa posebnim uslovima rada vrši se na osnovu sprovedene analize od strane ovlašćenog preduzeća za bezbednost i zdravlje na radu, sa organizovanom službom medicine rada, ili ovlašćene zdravstvene ustanove, po posebnoj metodologiji.

Ako se analizom utvrde mesta sa posebnim uslovima rada, ista se kao takva proglašavaju odlukom dekana i definišu aktom o sistematizaciji poslova.

XII OSPOSOBLJAVANJE ZAPOSLENIH IZ OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU I PROVERA STEČENOG ZNANJA

Član 49.

Poslodavac je dužan da zaposlene upozna sa opasnostima vezanim za poslove koje obavljaju i obezbedi obučavanje zaposlenih iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 50.

Zaposleni koji je stupio u radni odnos ili je unutrašnjim rasporedom raspoređen na rad na drugo radno mesto, pre nego što otpočne da radi na tim radnim mestima ima pravo da bude obučen iz materije zaštite na radu za bezbedan rad na novim radnim mestima koja su nastala izmenom uslova zbog promene tehnološkog postupka, a na osnovu prijave neposrednog rukovodioca, ili lica za bezbednost i zdravlje na radu.

Član 51.

Obučavanje i upotpunjavanje znanja zaposlenih iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu uz primenu savremenih naučnih saznanja i metoda za unapređenje zaštite na radu, sigurnosti i zdravlja zaposlenih predstavlja stalan zadatak i obavezu svih zaposlenih.

Član 52.

Obučavanje i upotpunjavanje znanja zaposlenih obavlja se na osnovu programa obuke za bezbedan rad. Program obuke iz predhodnog stava ovog člana, po svom sadržaju, obezbeđuje stručno-teoretsko i praktično osposobljavanje zaposlenih za bezbedan rad na poslovima koje zaposleni obavlja. Program osposobljavanja zaposlenih za bezbedan rad utvrđuje se na osnovu potreba . Program za obuku zaposlenih mora biti u skladu sa poslovima i radnim zadacima na kojima su zaposleni angažovani.

Član 53.

Program za obučavanje i upotpunjavanje znanja zaposlenih iz materije bezbednosti i zdravlja na radu priprema odgovorno lice za bezbednost i zdravlje na radu. Programi iz predhodnog stava ovog člana prilagođeni su odgovarajućim potrebama radnih mesta koja su određena Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji, obuhvataju sve vidove zaštite u datim uslovima rada, kao i rokove trajanja obuke. Program, na predlog lica za bezbednost i zdravlje na radu, donosi direktor.

Član 54.

Osposobljavanje zaposlenih sastoji se od praktičnog i teorijskog dela. Teorijski i praktični deo obuke obavezan je za sve zaposlene i obuhvata osnove bezbednosti i zdravlja na radu i vrši se od strane odgovornog lica za bezbednost i zdravlje na radu.

Član 55.

Za osposobljavanje zaposlenih može se, po potrebi, angažovati i ovlašćeno preduzeće za vršenje usluga osposobljavanja zaposlenih za samostalan rad.

XIII UTRVRĐIVANJE POVREDA RADNIH OBAVEZA I DRUGIH POVREDA RADNE DISCIPLINE

Član 56.

Nepriдрžavanje utvrđenih mera zaštite na radu i propisanih obaveza u smislu ovog Pravilnika predstavlja težu povredu radne obaveze.

XIV PREDUZIMANJE MERA U SLUČAJU POVREDE NA RADU ZAPOSLENIH

Član 57.

Pod povredom na radu smatra se svaki slučaj povrede definisan Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu.

Za svaki slučaj povrede na radu ili iznenadne bolesti, obezbeđuje se pružanje prve pomoći i evakuaciju zaposlenih, preduzimanje odgovarajuće hitne medicinske pomoći, propisanu evidenciju i obaveštavanje nadležnih lica i organa inspekcijiskog nadzora.

O pružanju prve pomoći i spasavanju povređenog zaposlenog stara se odgovorno lice za bezbednost i zdravlje na radu i neposredni rukovodioci.

Član 58.

Zaposleni koji se povredi na radu dužan je da o tome odmah obavesti neposrednog rukovodioca. Ukoliko zbog težine povrede, povređeni zaposleni nije u mogućnosti da prijavi povredu, dužan je da to učini zaposleni koji se zatekao najbliže mestu događaja, odnosno koji je prvi video ili saznao za povredu.

Član 59.

Povrede na radu se moraju evidentirati.

Neposredni rukovodilac sačinjava izvorni zapisnik i dostavlja direktoru u roku od 24 časa, računajući od momenta nastanka povrede.

Pod nesrećom na poslu smatra se svaka povreda na radu, definisana odgovarajućim zakonskim propisima.

Član 60.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka povrede, usmeno i u pismenoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri uzastopna radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenog.

Član 61.

Izveštaj o povredi na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi sa radom koji se dogode na radnom mestu, dostavlja zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno oboljenje i organizacijama nadležnim za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje.

Poslodavac je dužan da na zahtev inspektora rada ili predstavnika zaposlenih dostavi izveštaj o stanju bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih, kao i sprovedenim merama.

XV EVIDENCIJA IZ OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

Član 62.

Poslodavac je dužan da vodi evidenciju o:

1. radnim mestima sa povećanim rizikom;
2. zaposlenima raspoređenim na radna mesta sa povećanim rizikom i lekarskim pregledima zaposlenih raspoređenih na takva radna mesta;
3. povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi sa radom;
4. zaposlenima osposobljenim za bezbedan i zdrav rad;
5. eventualnim opasnim materijama koje zaposleni koriste u toku rada;
6. izvršenim ispitivanjima radne okoline;
7. izvršenim pregledima i ispitivanjima opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
8. prijavama eventualnih smrtnih, kolektivnih ili teških povreda na radu, povreda na radu zbog kojih zaposleni nije sposoban za rad više od tri uzastopna radna dana, kao i opasnih pojava koje bi mogle da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Član 63.

Propisanu evidenciju vodi odgovorno lice za bezbednost i zdravlje na radu.

XVI OBAVEZE PREMA INSPEKCIJI RADA

Član 64.

Izveštavanje inspekcije rada o teškim povredama na radu i o pojavama koje bi mogle ugroziti bezbednost zaposlenih, obaveza je odgovornog lica za bezbednost i zdravlje na radu.

XVII SLUČAJEVI I NAČIN PROVERE ZAPOSLENIH POD UTICAJEM ALKOHOLA I DRUGIH SREDSTAVA ZAVISNOSTI

Član 65.

Zaposleni je dužan da se podvrgne proveri da li je pod uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti u sledećim slučajevima:

1. kada svojim ponašanjem vidno ostavlja utisak da je pod uticajem alkohola,
2. kada je zatečen na radnom mestu da konzumira alkohol,
3. u slučaju nastanka povrede na radu, radi utvrđivanja uzroka, ako se izrazito sumnja da je zaposleni konzumirao alkohol ili druga sredstva zavisnosti,
4. kada na radnom mestu započne rad, a vidno ostavlja utisak da je pod uticajem alkohola.

Proveru da li je zaposleni pod uticajem alkohola vrši odgovorno lice za bezbednost i zdravlje na radu upotrebom alko testa, na način kako se to vrši propisima o bezbednosti saobraćaja.

Član 66.

Zaposleni za koga se utvrdi da je pod uticajem alkohola i drugih sredstava zavisnosti ne može započeti, odnosno nastaviti rad.

XVIII PREDSTAVNIK ZAPOSLENIH ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU

Član 67.

Zaposleni imaju pravo da obrazuju Odbor za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Odbor).

Član 68.

Poslodavac je dužan da Odboru omogući:

- 1) uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;
- 2) da učestvuje u razmatranju svih pitanja koja se odnose na sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu.
- 3) informisanje o svim podacima koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.

Član 69.

Poslodavac je dužan da predstavnike zaposlenih, odnosno Odbor upozna:

- 1) sa nalazima i predpozima ili prsduzetim merama inspekcije rada;
- 2) sa izveštajima o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i oboljenjima u vezi sa radom i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu;
- 3) o preduzetim merama za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje.

Član 70.

Poslodavac i predstavnici zaposlenih, odnosno Odbor, dužni su da međusobno sarađuju o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu i drugim propisima.

XIX STRUČNI ISPIT I IZDAVANJE LICENCI

Član 71.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i poslova odgovornog lica polaže se stručni ispit pred odgovarajućom komisijom koju obrazuje ministar nadležan za rad.

Član 72.

Poslodavac je u obavezi da zaposlene osigura od povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom, radi obezbeđivanja naknade štete.

Finansijska sredstva za osiguranje i stava I. ovog člana padaju na teret Firme, a određuju se u zavisnosti od nivoa rizika od povređivanja. profesionalnog oboljenja ili oboljsnja u vezi sa radom na radnom mestu i radnoj okolini.

XX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 73.

Na sve što nije regulisano ovim Pravilnikom, primenjivaće se odredbe Zakona o bezbednosti i zdravlju

na radu i drugi propisi koji regulišu ovu oblast.

Član 74.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli i na sajtu Firme.

U Čačku , dana: 13. 08. 2020. god.

PREDSIEDNIK

M.P.